

Scholen krijgen begeleiding van provincie

Duwtje in de rug bij verduurzaming

Door: Yara Hooglugt

Onderwijsorganisaties die willen verduurzamen, hoeven vaak het wiel niet zelf uit te vinden. Wie aanklopt bij het Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed, kan gratis advies en ondersteuning krijgen. “We kunnen veel uit handen nemen, maar eigenaarschap blijft essentieel.”

Het Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed is in 2021 door het Rijk geïntroduceerd om vastgoedeigenaren te ondersteunen bij het verduurzamen van hun gebouwen. Scholen die minder dan vijftien gebouwen in beheer hebben, komen in aanmerking.

Schouw en adviesgesprek

“Het ondersteuningstraject start al vanaf het moment dat wij het aan-

meldingsformulier binnenkrijgen”, vertelt Ranès Rioza, projectleider bij de provincie Zuid-Holland. “De eerste stap is een intake met een duurzaamheidscoach die basale, maar belangrijke vragen stelt. Welk bouwjaar hebben de betreffende gebouwen? Is de organisatie btw-plichtig? Welke subsidies kunnen aangevraagd worden? Daarna wordt een schouw uitgevoerd door een technisch specialist. Hij of zij bekijkt welke installaties al aanwezig zijn, hoe die ingeregeld zijn, wat het verbruik is, wat voor beglazing gebouwen hebben en of er zonnepanelen liggen. Nadat er een rapport is opgesteld, volgt er een adviesgesprek. Ook de duurzaamheidscoach, die het gehele traject betrokken blijft, is daar weer bij aanwezig. Aan de hand van de voorgestelde maatregelen kan een school vervolgstappen nemen.”

Aanjagen

Die vervolgfase is cruciaal, weet Rioza. Dat komt mede doordat een gebouwbeheerder terug moet naar het schoolbestuur, waarna het vaak een uitdaging is vaart te houden in de interne besluitvorming. “Daarom bellen onze coaches ook periodiek na; ze blijven echt actief betrokken als najager en mentor. In het beste geval besluit een bestuur de maatregelen deels of zelfs geheel uit te voeren met eigen middelen, maar vaker zijn die middelen niet aanwezig of niet toereikend. In zo’n geval kunnen wij een specialist inschakelen die een businesscase opstelt. Wat zijn de terugverdientijden, welke externe financiering kan worden aangetrokken en hoe staat de gemeente erin? We starten dan een financieel maatwerktraject.”

Leerlingen en directeur Johan Matze van School met de Bijbel in Nieuw-Beijerland samen met de nieuwe zonnepanelen en de provincieadviseur Stefan Romijn.

Gemeentegeld

Met name bij de financierende rol van de gemeente loopt het nogal eens spaak, ziet Wicher Schönau, projectleider bij het ontzorgingsprogramma in Overijssel. Het zijn immers gemeenten die vaak de grote investeringen in duurzaam maatschappelijk vastgoed moeten doen, maar prioriteiten verschillen per gemeente. “Sommige scholen zijn al opgenomen in het Integraal Huisvestingplan, oftewel het IHP, van hun gemeente. Als dan ook nog eens blijkt dat de school binnenkort aan de beurt is voor verduurzaming, is dat helemaal mooi. Veel moeilijker wordt het wanneer een school bijvoorbeeld over zes jaar aan de beurt is voor IHP-investeringen. Dan is het zaak om met goede plannen naar de gemeente te stappen, om te proberen die IHP-investering naar voren te halen. Ook daarin kunnen wij scholen helpen.”

Subsidies en leningen

Het ontzorgingsprogramma is er ook voor bedoeld om gebouw-eigenaren te motiveren om stappen te zetten met eigen middelen. Schönau: “Het gesprek daarover, en over aanvullende mogelijkheden voor financiële dekking, is wat makkelijker geworden sinds eind 2022 de DUMAVA zijn intrede deed, de subsidieregeling voor duurzaam maatschappelijk vastgoed. Een deel van de investering kan nu gedekt worden door de DUMAVA: dat is eigenlijk 30 procent beschikbaar voor de onrendabele top van maatregelen. Natuurlijk moet je dan 70 procent nog steeds zelf financieren, maar daarvoor zijn er leenfaciliteiten tegen heel goede voorwaarden. Net zoals bij buurthuizen en zorginstellingen, proberen wij zo veel mogelijk koudwatervrees weg te nemen die bij schoolbesturen bestaat wanneer het over lenen gaat. Een lening wordt tenslotte een stuk aantrekkelijker als je ziet hoeveel geld je na een investering op de energierekening bespaart. Ook bij subsidieaanvragen kunnen wij uiteraard begeleiden – soms zelfs tot de laatste druk op de verzendknop aan toe. Op deze manier hopen we dat scholen er vertrouwd mee raken om

Wicher Schönau

met eigen middelen stappen te zetten. Als de eerste stappen namelijk zijn gezet, hebben wij er vertrouwen in dat er op de langere termijn meer zullen volgen.”

Verbinding

De behoeften verschillen per school, legt Rioza uit. “Zo kan het zijn dat leerlingen in de kou zitten omdat de ramen open moeten om de luchtkwaliteit gezond te houden. Ook zijn er, zeker sinds de energiecrisis, genoeg scholen die willen besparen op de energierekening.” Wat de behoeften ook zijn, eigenaarschap blijft essentieel. Rioza: “De term ‘ontzorging’ is daarom misschien een beetje te ruim in deze context. Wij ondersteunen, reiken handvatten aan en delen onze kennis, maar een organisatie moet het uiteindelijk zélf doen.” En, onder het mom van ‘goed voorbeeld doet goed volgen’: het ontzorgingsprogramma dient ook als verbindingsstuk tussen verschillende organisaties. “We organiseren ook inspiratiebezoeken aan organisaties die succesvol hebben verduurzaamd met onze hulp; daar komen altijd veel partijen op af. Daarnaast hebben we workshops en kennisbijeenkomsten om zo veel mogelijk partijen te enthousiasmeren.” Schönau: “We zijn inmiddels zo’n drie jaar aangesloten bij Bouwstenen voor Sociaal. Het mooie is dat wij ons lidmaatschap middels vouchers beschikbaar stellen

Ranès Rioza

voor kleinere organisaties. Zo kan een school bijvoorbeeld naar een interessante netwerkbijeenkomst op een vrij kosteneffectieve en laagdrempelige manier. Bouwstenen voor Sociaal is een belangrijke kennisdrager en netwerkhouder. De early adopters hebben we nu mee, de grote massa moet nog komen.”

Aanmelden voor het ontzorgingsprogramma

Voor scholen in Zuid-Holland:

Voor scholen in Overijssel:

De eerste stap is een intake met een duurzaamheidscoach